

Možnost rychlejšího zavírání uhelných elektráren je výzva k akceleraci OZE a chytrých řešení. Důležité budou i teplárny.

31.10.2024 - | Hnutí DUHA

Provozovatel elektroenergetické přenosové soustavy ČEPS dnes vydal Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040 (MAF 2023), kde varuje před možným nedostatkem výkonu pro výrobu elektřiny v Česku v důsledku rychlého odstavení uhelných elektráren a nedostatečného tempa jejich náhrady novými zdroji (v obou představených scénářích se počítá s rychlým útlumem uhelných zdrojů k roku 2030).

Hnutí DUHA vítá, že ČEPS nedoporučuje dotování provozu nerentabilních uhelných elektráren, ale preferuje výstavbu nových zdrojů. Hnutí DUHA zároveň upozorňuje, že se nejedná o předpověď budoucnosti, ale varovný scénář, který nepředjímá nutnou bleskurychlou reakci ze strany státu.

- Česko je stále významným vývozcem elektřiny. Největší a zároveň nemodernizované a plýtvavé uhelné elektrárny Počerady a Chvaletice lze vypnout jen na úkor vývozu. V roce 2023 vyrobily dohromady 6,8 TWh elektřiny, zatímco vývoz činil 9,1 TWh. Jejich výkon je nahraditelný stávajícími zdroji i na hodinové úrovni [1].
- Další uhelné elektrárny pak bude potřeba nahrazovat a to velice rychle. Řešením je rozvoj obnovitelných zdrojů (nově zejména větrných elektráren), akumulace energie, chytré řízení spotřeby (využívající kolísání cen v důsledku nedostatku či nedostatku elektřiny), transformace teplárenství (kdy nové zdroje mohou produkovat více elektřiny a poskytnout větší rozsah podpůrných služeb) a doplnění plynovými elektrárnami pro pokrytí špiček spotřeby.
- K naplnění doporučení ČEPS zajistit dodatečný výkon větrných a plynových elektráren je třeba v blízké době schválit připravenou legislativu. V případě větrných elektráren jde o zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie [2]. Podpora pro výstavbu nových plynových elektráren ve formě kapacitních mechanismů je obsažena v novele energetického zákona, který čeká v Poslanecké sněmovně na třetí čtení [3].
- Hnutí DUHA naopak považuje za riskantní snahy o umožnění dotování provozu uhelných elektráren, které v důsledku vysoké ceny emisních povolenek ztrácejí konkurenceschopnost [4].

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká:

“Není to ze strany ČEPS první, ani překvapivé varování. Vzhledem k podílu uhelných elektráren na výrobě elektřiny je zřejmé, že hromadné odstavení těchto zdrojů by způsobilo problémy. Varuji však před nerealnými plány na dotování a dlouhodobé udržování uhelných elektráren v chodu. Naopak se

musíme soustředit na jejich urychlenou náhradu, zejména rychle zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů, rozvíjet akumulaci a chytré řízení spotřeby. Dále je nutné využít potenciál transformace teplárenství pro zvýšení výroby elektřiny v kogeneraci a tedy i zvýšení nabídky systémových služeb pro síť. A jako doplněk využít plynové elektrárny, ovšem pouze pro pokrývání špiček spotřeby elektřiny.”

Kontakty:

Jiří Koželouh, e-mail: jiri.kozelouh@hnutiduha.cz, tel.: 723 559 495

Karel Polanecký, e-mail: karel.polanecky@hnutiduha.cz, tel.: 775 778 202

Poznámky:

[1] Analýza možností náhrady elektráren Počerady a Chvaletice každou hodinu v roce v případě jejich okamžitého odstavení je dostupná na:
https://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2024/04/analyza_odstaveni_uhelnych_elektraren_po_cerady_a_chvaletice_2024_04_16.pdf

[2] Viz https://www.mzp.cz/cz/obnovitelne_zdroje_energie_zakon. Aktuálně probíhá meziresortní připomínkové řízení.

[3] <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=656>

[4] Viz tiskovou zprávu Hnutí DUHA z 22. 10. 2024:
<https://hnutiduha.cz/aktualne/uhelne-elektrarny-neni-potreba-dotovat-dnes-zacina-schuze-snemovny-ktera-projedna-lex-oze-3>

<https://hnutiduha.cz/aktualne/moznost-rychlejsiho-zavirani-uhelnych-elektraren-je-vyzva-k-akceleraci-oze-chytrych-reseni>